

Nový Zéland řeší velké dilema: Zkrachovat se Západem, nebo prosperovat s Čínou?

- CZ24 News | 10. května 2021

NOVÝ ZÉLAND: Snaha Wellingtonu udržet dobré vztahy s Čínou, svým hlavním obchodním partnerem, vráží klín mezi Nový Zéland a jeho tradiční západní spojence, včetně zpravodajské aliance Pět očí.

Na mezinárodní scéně se před dvěma týdny strhl povyk. Novozélandská ministryně zahraničí Nanaia Mahutová se totiž ve své řeči odmítla připojit k ostrému postupu aliance Pěti očí vůči Číně. Pakt sdružující zpravodajské služby Spojených států, Británie, Kanady, Austrálie a Nového Zélandu je totiž podle ní čím dál tím víc přetvářen v protičínskou alianci – a to je pro Wellington, jehož hlavním obchodním partnerem je právě Peking, nepřijatelné.

Mžourání Pěti očí

Toho se s nadšením zhostila čínská propaganda a Pět očí překřtila na Čtyři oči. Vládní deník Global Times vytvořil narativ, podle kterého se Nový Zéland osvobodil ze zajetí svých Pekingu nepřátelských spojenců a rozhodl se upřednostnit prospěch svých občanů. Obzvláště dobře posloužil kontrast s Austrálií, která se čínskému vlivu naopak vzpírá. Text byl doprovázen karikaturou, na níž jdou čtyři oči na výlet, zatímco páté – oblečeno do vlajky Nového Zélandu – si samostatně čte v mapě a chystá se vyrazit směrem k destinaci „obchod“.

Bez povšimnutí neprošla Mahutové řeč ani na Západě. Britský deník The Times psal o „mžourání“ Pěti očí a v obsáhlém úvodníku počínání Wellingtonu jednoznačně odsoudil. Přílišný respekt k Pekingu podle něj ohrožuje výměnu informací mezi západními spojenci, a tedy bezpečnost celého Západu. Stejně jako čínský stranický tisk, i The Times využily kontrastu mezi Novým Zélandem a Austrálií. Vyznění však bylo zcela opačné – zatímco Nový Zéland sleduje de facto naivní zahraniční politiku, Austrálie již „pochopila, že bilaterální vztahy s Pekingem nikdy nejsou čistě ekonomické“.

Zdaleka největší pobouření však výroky Mahutové jednoznačně vzbudily v Canbeře. Země, jež je na čínském obchodu závislá zrovna tak jako Nový Zéland, v diplomacii však volí diametrálně opačný postoj, je na jakékoli vstřícná gesta směrem k Pekingu tradičně citlivá – zejména přicházejí-li od nejbližšího „západního“ souseda a mohou být vnímány jako pomyslná rána do zad.

Reakce na sebe nenechala dlouho čekat. Již o týden později se australský premiér Scott Morrison nechal slyšet, že jeho země navýší výdaje na zbrojení a zintenzivní vojenská cvičení s Američany. Na modernizaci čtyř vojenských základů na severu země nově půjde 747 milionů australských dolarů (12,4 miliardy korun). Program začne okamžitě a má skončit v roce 2026.

Již delší dobu Canberra úzce spolupracuje s nejbližšími spojenci v regionu. Jejích vojenských cvičení se podle japonského deníku The Japan Times běžně účastní až 30 tisíc amerických vojáků. V severoaustralském Darwinu je posádka na 2200 příslušníků americké námořní pěchoty.

Pokus o dvoukolejnost

Není to poprvé, co se Nový Zéland ukázal jako nejslabší článek Pěti očí. Již v minulosti se odmítal připojit ke skupinovému prohlášení vydaným USA, Británií, Kanadou a Austrálií. Na jaře minulého roku například z Wellingtonu zněla o poznání mírnější slova na adresu Pekingu ohledně omezování demokracie a lidských práv v Hongkongu.

„V takto důležitých věcech se Nový Zéland občas rozhodne připojit k podobně smýšlejícím zemím a jindy zase vydá samostatné prohlášení,“ znělo tehdy z Wellingtonu. Rozčarování západních spojenců neumenšil ani fakt, že tehdejší vicepremiér Winston Peters světovou veřejnost ujistil o tom, že i jeho země sdílí „hluboké obavy“ o stav lidských práv v Číně.

O podobnou dvoukolejnost se Nový Zéland snaží i nyní. V reakci na silné odsudky spojenců novozélandská premiérka Jacinda Ardernová před týdnem signalizovala tvrdší postoj vůči Pekingu alespoň na hodnotové úrovni. „Neunikne ničí pozornosti, že s tím, jak role Číny ve světě posiluje a mění se, rozdíl mezi našimi systémy – a zájmy i hodnotami, které utvářejí tyto systémy – lze stále hůře sladit,“ uvedla Ardernová na summitu v Aucklandu, který byl věnován právě obchodu s Čínou.

Analytici se nicméně v komentářích shodují na tom, že na základním dilematu zahraniční politiky Wellingtonu tato rétorická cvičení nic nemění. Hospodářské a geopolitické zájmy ostrovního státu zůstávají v zásadním konfliktu.

Zdroj: <https://www.lidovky.cz/>